

DOI: 10.25140/2411-5215-2022-4(32)-245-254

УДК 337:77

JEL Classification: G21

Вікторія Вовк

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Державного біотехнологічного університету (Харків, Україна)

E-mail: victoriavovk@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5680-2967>

Ірина Садчикова

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: aspirant_chstu@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5144-1306>

ResearcherID: [F-4936-2014](https://orcid.org/0000-0001-5144-1306)

Віктор Садчиков

Кандидат економічних наук,

головний фахівець сектору бізнесу фізичних осіб АТ ПУМБ

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: victor.sadchikov@gmail.com. ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9450-8942>

ResearcherID: [F-4249-2014](https://orcid.org/0000-0002-9450-8942)

ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО МЕХАНІЗМУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: СИСТЕМНІ АСПЕКТИ

У статті обґрунтовано теоретичні аспекти формування кредитного механізму в умовах трансформаційних змін на засадах системного підходу. Мета статті полягає в поглибленні концептуальних засад формування та розвитку кредитного механізму в умовах кризових явищ та трансформаційних процесів в економіці. Обґрунтовано, що наявність спільної мети, приділення уваги комплексності та системності фінансового управління створюють передумови для застосування системного підходу в дослідженні кредитного механізму. Визначено основні завдання, принципи, елементний склад та характеристики кредитного механізму. Запропоновано методіку визначення ефективності кредитного механізму в умовах трансформаційних процесів.

Ключові слова: банківське кредитування; кредитний механізм; кредитна інфраструктура; кредитний ринок; трансформаційні зміни

Рис.: 1. Табл.: 1. Бібл.: 13.

Постановка проблеми. Трансформаційні зрушення економіки України, її орієнтація на євроінтеграційні процеси вимагають формування ефективного ринкового середовища, одним із головних елементів якого виступає кредитний механізм розвитку. Водночас наявність негативних тенденцій у макроекономічній політиці внаслідок воєнних дій, необхідність активізації інвестиційних процесів та відбудови економіки, забезпечення соціально-економічного розвитку територій вимагають створення ефективних регуляторів, адекватних трансформаційним процесам національної економіки та потенціалу її розвитку. У зв'язку із зазначеним виникає необхідність у розробці нових підходів до формування та реалізації кредитного механізму та оцінки його ефективності, що знаходиться під впливом нестабільності зовнішніх факторів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасних умовах, спричинених воєнною агресією, виникає потреба активізації інвестиційних процесів з метою підтримки сталого розвитку економічних систем. У науковій літературі достатньо уваги приділяється проблемам формування та реалізації фінансово-кредитного механізму. Слід назвати таких фахівців у цій сфері, як С. Буковинський [1], М. Дубина [2], А. Жаворонок [3], М. Забаштанський, А. Роговий [4], М. Крупка [5], М. Міщенко [6], С. Науменкова [7], В. Огородник [8], В. Опарін [9], А. Пересада, Т. Майорова [10], О. Шевцова [11] та ін. Так, український учений М. Крупка дає загальне визначення: «фінансово-кредитний механізм – сукупність фінансових методів і форм, інструментів і важелів впливу (ціни, податки, мита, пільги, штрафи, санкції, дотації, субсидії, банківський кредитний і депозитний відсоток, дисконтну ставку, тарифи) на соціально-економічний розвиток суспільства» [5, с. 14]. У свою чергу, В. Опарін зазначає, що фінансово-кредитний механізм являє собою «...сукупність фінансових методів, форм, інструментів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства» [9, с. 18].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. У контексті національної економіки більшість дослідників розглядають кредитний механізм як фінансово-кредитний, не виокремлюючи саме кредитну компоненту. Таким чином, ми можемо зробити висновок про дослідження різноманітних наукових проблем у сфері фінансово-кредитного механізму та оригінальні підходи, які пропонуються до їх вирішення. Однак численність питань у цій сфері викликає необхідність проведення подальших досліджень з метою вдосконалення наявних підходів до формування та реалізації аналізованого механізму.

Мета статті полягає в поглибленні концептуальних засад формування та розвитку кредитного механізму в умовах кризових явищ та трансформаційних процесів в економіці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна ринкова економіка передбачає виняткову роль фінансово-кредитним відносинам, які одночасно виступають важливим інструментом, за допомогою якого інститути державного управління здійснюють регулювання економіки. Ефективна фінансово-кредитна система позитивно впливає на стан економічного розвитку країни та регіонів, прискорює темпи економічного зростання. Помилково поширено думку, що кредитні відносини завдають шкоди економіці, проте історичний екскурс доводить, що лише завдяки механізму кредитування у 1960-1970 рр. було досягнуто колосального економічного зростання в Італії та Франції [12]. Якщо використовувати кредитні ресурси з метою розвитку виробництва з паралельним зростанням доходів населення та формування чіткої системи їх розподілу, кредит виступає ефективним інструментом стабілізації економіки. Однак використання кредиту як основного засобу заміщення доходів населення, особливо за умов стагнації економіки, має

негативний вплив на процеси регулювання фінансової сфери та економічну стабілізацію. За своєю суттю кредит має бути фінансовим інструментом тих інституцій, діяльність яких насамперед спрямована на стабілізацію економіки, має чітку політику доходів і регулювання фінансової сфери [13, с. 85].

Максимальний ефект від управління фінансовими ресурсами може бути отриманий від їхньої ефективної взаємодії на теренах механізму кредитного регулювання. Тільки в межах такої інтеграції можна вирішити суперечність між потребою у додаткових засобах та їх дефіцитом, щоб не порушити безперервність процесу відтворення [10, с. 24]. Проте створення оптимальних умов для безперебійного фінансового забезпечення пріоритетних галузей економіки може бути здійснено зв'язного рівня розвитку фінансово-кредитної інфраструктури, що передбачає вдосконалення відповідних механізмів і процесі розподілу та використання фінансових і кредитних ресурсів.

Науково-теоретичні дослідження дозволили зробити висновок, що нині немає єдиного погляду, єдиного визначення, що розкриває сутність фінансово-кредитного механізму. Узагальнюючи трактування кредитного механізму, надані провідними вченими, вважаємо доцільним наголошувати на взаємозв'язку та взаємовпливі всіх складових його елементів, які визначали можливість ефективного функціонування для досягнення поставленої мети. Наявність спільної мети, приділення уваги комплексності та системності фінансового управління створюють передумови для застосування системного підходу в дослідженні кредитного механізму.

В умовах трансформаційних процесів кредитний механізм набуває особливого значення, що дозволяє виокремити його такі завдання:

- реалізація функції акумулювання грошово-кредитного потенціалу з метою соціально-економічного розвитку;
- фінансове забезпечення виконання завдань розвитку пріоритетних сфер господарської діяльності;
- підвищення ефективності використання кредитних ресурсів у межах процесу кредитування;
- стратегічне та тактичне грошово-кредитне планування та прогнозування;
- розробка грошово-кредитних показників, нормативів та лімітів;
- визначення ефективних монетарних важелів (стимулів);
- реалізація заходів банківського нагляду (монетарного моніторингу).

Як раніше було зазначено, сучасна наука розглядає декілька підходів щодо сутності та призначення кредитного механізму, але загалом сформований єдиний підхід до визначення його основних характеристик:

- кредитний механізм охоплює дії суб'єктів управління (держава та її органи), які є фінансовими, управлінськими та організаційними методами та інструментами чинять вплив на реалізацію фінансово-кредитних відносин;

- ефективність функціонування кредитного механізму, що підпорядковує інструменти, важелі та методи впливу на процес кредитування, залежить від якості забезпечення економічних процесів суб'єктів фінансово-кредитних відносин;

- у процесі забезпечення процесу реалізації кредитних відносин між економічними суб'єктами, даний механізм включає в себе та регулятивні заходи, які спрямовані на його адаптацію змін економічної ситуації [9].

У процесі функціонування кредитного механізму з умовою підсилення процесів фінансового забезпечення мають бути консолідовані ресурси державного та місцевих бюджетів, банківських установ, парабанківського сектору, інвесторів, а також фінансові ресурси населення для інвестування програм соціально-економічного розвитку на макро- та мезорівнях. Створення умов для ефективного функціонування кредитного механізму, розвитку кредитного ринку та кредитної інфраструктури вимагає застосування комплексного системного підходу з метою подолання проблем дефіциту джерел фінансування (рис. 1). Це має знайти відображення у використанні нових підходів до розширення ресурсної бази, мінімізації кредитних ризиків, розширенні кордонів кредитування. На даному етапі трансформаційних зрушень в умовах подолання кризи актуальним є удосконалення інституційних засад для стимулювання багаторівневої кредитної кооперації, у активізації процесів банківського кредитування одночасно з використанням інноваційних підходів установами парабанківського сектору.

Якщо розглядати саме механізми функціонування кредитної інфраструктури пріоритетних сфер господарювання (сільського господарства, промисловості й т. ін.), доцільно виокремити в структурі зазначених механізмів функціональну підсистему, що складається з функціональних елементів (методів і важелів), і підсистему забезпечення функціонування кредитного механізмів, що включає елементи правового, нормативного та інформаційного забезпечення. При цьому до складу функціональних елементів більшістю авторів пропонується відносити кредитні методи та кредитні важелі, що відбивають специфіку елементів кредитної інфраструктури. За допомогою взаємодії забезпечувальних елементів створюються умови для ефективної роботи підприємств.

Застосування системного підходу передбачає виокремлення принципів формування елементів кредитного механізму, які є взаємопов'язаними між собою, а їхня конвергенція зумовлює цілісність процесу реалізації кредитного механізму. Незважаючи на їхню єдність, на нашу думку, доцільно зазначити на певній ієрархічності принципів, оскільки принцип системності має домінуючу роль, виступаючи основою формування механізму.

Домінуючу роль принципу системності необхідно враховувати на всіх етапах формування та розвитку цілей, завдань, функцій та інструментів, що складають основу кредитного механізму.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Рис. 1. Структура кредитного механізму в контексті системного підходу
Джерело: складено авторами.

Визначимо такі принципи формування та реалізації кредитного механізму:

- принцип адаптивності передбачає можливість гнучкого реагування кредитного механізму до нестійких умов внутрішнього та зовнішнього економіко-політичного середовища внаслідок дії об'єктивних та суб'єктивних факторів впливу;

- принцип узгодження – передбачає узгодження дій та інтересів усіх суб'єктів фінансово-кредитних відносин, що задіяні до механізму;

- принцип ефективності – дія механізму має сприяти впровадженню політики розвитку пріоритетних сфер економіки;

- принцип гарантованості – відповідальність органів державної влади та банківської системи за своєчасне фінансування кредитних програм;

- принцип зворотного зв'язку передбачає відповідність результатів дії механізму попередньо встановленим цілям та визначеним завданням з метою проведення процедур контролю та моніторингу;

- принцип рівності (доступності) – можливості суб'єктів господарювання в доступі до кредитних ресурсів незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання;

- принцип результативності – досягнення заданих результатів розвитку сфер господарювання на основі найменшого обсягу витрачених ресурсів та досягнення оптимального на основі кредитних ресурсів;

- принцип диференційованості заснований на залученні фінансових ресурсів державного та місцевих бюджетів, використання ресурсів позабюджетних фондів, активній взаємодії потенціалу кредитного, страхового та інвестиційного ринків.

Розглядаючи суб'єктний склад кредитного механізму, вважаємо за доцільне виокремити наступні елементи. З погляду інституційної складової кредитний механізм являє собою комплекс кредитно-фінансових установ, діяльність яких регулюється державою. Особливе місце в зазначеній структурі посідають спеціалізовані кредитно-фінансові інститути, а саме товариства взаємного кредитування, інвестиційні банки, страхові компанії. При цьому доцільно окремо приділити увагу регіональному аспекту функціонування механізму, який представлений діяльністю філій і представництв державних фінансових структур та небанківських установ, що здійснюють цільове фінансування.

Взаємодія елементів механізму знаходиться під впливом таких факторів:

- стан розвитку системи державного управління та політична ситуація;
- єдність грошово-кредитної системи держави;
- налагодженість та взаємодія процесів розподілу та перерозподілу фінансово-кредитних ресурсів на всіх рівнях державного управління;
- стан розвитку об'єктів кредитної інфраструктури;
- державна економічна політика у сфері фінансово-кредитного регулювання.

Кредитний механізм як складова фінансового управління виконує функції з розподілу та мобілізації фінансових ресурсів, а також виступає мотиватором мобілізації та розподілу кредитних ресурсів, задіяних до розвитку певних ланок економічних підсистем національної економіки. У контексті зазначеного доцільно розглядати кредитний механізм як складну систему взаємопов'язаних методів, що безпосередньо впливають на соціально-економічний розвиток суспільства, а також інструментів та важелів впливу, що формують базис для проведення оцінювання ефективності забезпечення такого впливу.

З метою вдосконалення кредитного механізму визначимо основні напрями його розвитку та вдосконалення елементів. Це сприятиме швидкому доступу до кредитних ресурсів зацікавлених товаровиробників, що надалі

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

матиме позитивний вплив на розвиток їхнього підприємницького потенціалу. Узгодженість інтересів учасників кредитних відносин, сукупність зв'язків та відносин кредитного характеру формують інтегрований кредитний простір, що виступає мотивуючим полем діяльності кредитного механізму та визначає його ефективність.

Ефективність кредитного механізму може розглядатись у таких аспектах. По-перше, наявність ефекту як кінцевого результату дії механізму та взаємозв'язку його елементів. По-друге, ефективність кредитного механізму трактується як здатність своєчасно задовольнити фінансову потребу позичальника на засадах повернення та платності.

В контексті зазначеного вважаємо доцільним використання наступної методики визначення ефективності кредитного механізму в умовах трансформаційних процесів (див. табл.).

Таблиця 1

*Методика оцінки ефективності кредитного механізму
в умовах трансформаційних змін*

Етап	Зміст етапу
1. Діагностика	Виявлення факторів, що впливають на розвиток кредитного механізму, та визначення системи показників, що їх характеризують: 1) Показники, що характеризують соціальний розвиток; 2) Показники, що характеризують економічний розвиток; 3) Показники розвитку банківського сектору.
2. Аналіз	Проведення аналізу регіонального зрізу з метою визначення типологічних груп регіонів за рівнем розвитку кредитного ринку та кредитної інфраструктури шляхом використання кількісних та якісних показників: - кількісні показники: надходження кредитних ресурсів від юридичних та фізичних осіб; надання кредитних ресурсів фізичним та юридичним особам; оцінка кредитних ризиків; - якісні показники: стан розвитку позикових операцій; стан розвитку депозитних операцій; активність кредитних організацій щодо розміщення позикового ресурсу.
3. Оцінювання	Визначається невикористаний кредитний потенціал та перспективи його використання.
4. Пропозиції	Розробка рекомендацій із підвищення рівня розвитку кредитного ринку та ефективності використання кредитної інфраструктури.

Джерело: розроблено авторами.

Зазначена методика дозволяє використати комплексний підхід до оцінки ефективності кредитного механізму, оскільки включає сукупність ключових показників, що дозволяють оцінити рівень розвитку кредитного ринку із врахуванням як макро-, так і мезоекономічного аспектів. При цьому значно переважають кількісні показники, які дозволяють в контексті впливу на національну економіку виокремлювати регіональні кредитні ринки, визначати специфіку кредитного механізму в регіональному аспекті, ступінь задоволення потреб у кредитних ресурсах.

Висновки та пропозиції. Таким чином, формування ефективного кредитного механізму в сучасних економічних умовах створить об'єктивний базис для сталого розвитку як регіонів, так і стратегічно важливих для держави галузей національної економіки. Водночас необхідною є адекватна система стратегування фінансово-кредитних процесів, налагодження конструктивного діалогу між учасниками кредитних відносин на основі підтримки органів державної влади та місцевого самоврядування, оскільки їхні регулюючі дії визначають ефективність новостворюваного механізму. Фокусування уваги на регіональному аспекті кредитних відносин, надання суб'єктам механізму більшої самостійності на регіональному рівні в контексті реформи децентралізації формуватиме подальшу злагодженість та гнучкість кредитного механізму в умовах трансформаційних процесів.

Список використаних джерел

1. Буковинський С. Глобальна фінансова нестабільність: інституційні ризики для грошово-кредитної політики України / С. Буковинський, О. Яременко // Економічна теорія. – 2012. – № 2. – С. 52–61.
2. Transformation of household credit behavior in the conditions of digitalization of the financial services market / M. Dubyna, A. Zhavoronok, N. Kudlaieva, I. Lopashchuk // Journal of Optimization in Industrial Engineering. – 2021. – Vol. 14(1). – 97-102. – DOI: <https://doi.org/10.22094/JOIE.2020.677835>.
3. Жаворонок А. В. Трансформація банківських продуктів і послуг у сучасних умовах / А. В. Жаворонок, М. П. Федішин, Н. О. Ковальчук // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2019. – № 2(18). – С. 202-215. – DOI: [http://doi.org/10.25140/2411-5215-2019-2\(18\)-202-215](http://doi.org/10.25140/2411-5215-2019-2(18)-202-215).
4. Дубина М. В. Роль фінансово-кредитних установ у стратегічному розвитку сфери охорони здоров'я / М. В. Дубина, М. М. Забаштанський, А. В. Роговий // Проблеми і перспективи економіки і управління. – 2020. – № 4(24). – С. 64–73
5. Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М. І. Крупка. – Львів : Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. – 608 с.
6. Міщенко В. І. Удосконалення дії каналів трансмісійного механізму грошово-кредитної політики в Україні в умовах переходу до таргетування інфляції / В. І. Міщенко // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 1. – С. 421–428.
7. Науменкова С. Основні напрями координації грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики / С. Науменкова, С. Міщенко // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 5. – С. 13–21.
8. Огородник В. В. Кредитно-інвестиційна діяльність банків України за умов фінансової нестабільності та фактори впливу на неї [Електронний ресурс] / В. В. Огородник // Регіональна економіка. – 2012. – № 1. – С. 161-169. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2012_1_21.
9. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навчальний посібник / 2-е вид., доп. і перероб. – К. : КНЕУ, 2001. – 240 с.
10. Пересада А. А. Управління банківськими інвестиціями : монографія / А. А. Пересада, Т. В. Майорова. – К. : КНЕУ, 2005. – 388 с.
11. Шевцова О. Й. Кредитна система України: розвиток інституційної структури / О. Й. Шевцова // Вісник Української академії банківської справи. – 2014. – № 2(37). – С. 3-6.

12. Calderon C. The Direction of Causality between Financial Development and Economic Growth / C. Calderon, L. Liu // *Journal of Development Economics*. –2003. – Vol. 72, Issue 1. – Pp. 321–334.

13. Stein J. C. Monetary Policy as Financial Stability Regulation / J. C. Stein // *The Quarterly Journal of Economics*. – 2012. – Vol. 127 (1). – P. 57–95.

References

1. Bukovynskyi, S.A., Yaremenko, O.L. (2012). Hlobalna finansova nestabilnist: instytutsiini ryzyky dlia hroshovo-kredytnoi polityky Ukrainy [Global financial instability, institutional risks to monetary policy in Ukraine]. *Ekonomichna teoriia – Economic theory*, 2, 52-61.

2. Dubyna, M., Zhavoronok, A., Kudlaieva, N., & Lopashchuk, I. (2021). Transformation of household credit behavior in the conditions of digitalization of the financial services market. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*, 14(1), 97-102. <https://doi.org/10.22094/JOIE.2020.677835>.

3. Zhavoronok, A.V., Fedyshyn, M.P., & Kovalchuk, N.O. (2019). Transformatsiia bankivskykh produktiv i posluh u suchasnykh umovakh [Transformation of banking products and services in modern conditions]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, (2(18)), 202-215.

4. Dubyna, M.V., Zabashtanskyi, M.M., Rohovyi, A.V. (2020). Rol finansovo-kredytnykh ustanov u stratehichnomu rozvytku sfery okhorony zdorovya [The role of financial institutions in the strategic development of health care]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky i upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, (4(24)), 64–73.

5. Krupka, M.I. (2001). *Finansovo-kredytnyi mekhanizm innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy [Financial and credit mechanism of innovative development of the economy of Ukraine]*. Vydavnychiy tsentr LNU im. Ivana Franka.

6. Mishchenko, V.I., Mishchenko, S.V. (2015). Udoskonalennia dii kanaliv transmisiinoho mekhanizmu hroshovo-kredytnoi polityky v Ukraini v umovakh perekhodu do tarhetuvannia inflatsii [Improvement actions channels of the transmission mechanism of monetary policy in Ukraine in the transition to inflation targeting]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of the economy*, (1), 421-428.

7. Naumenkova, S., Mishchenko, S. (2012). Osnovni napriamy koordynatsii hroshovo-kredytnoi ta biudzhethno-podatkovoi polityky. [Main directions of coordination of monetary and fiscal policy]. *Visnyk Natsionalnogo banku Ukrainy – Bulletin of the National Bank of Ukraine*, (5), 13-21.

8. Ohorodnyk, V.V. (2012). Kredytno-investytsiina diialnist bankiv Ukrainy za umov finansovoi nestabilnosti ta faktory vplyvu na nei [The credit-investment activity of Ukrainian banks under the financial unsteadiness conditions and the influencing factors]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, 1, 161-169. http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2012_1_21.

9. Oparin, V.M. (1999). *Finansy (zahalna teoriia) [Finances (general theory)]*. KNEU.

10. Peresada, A.A., Maiorova, T.V. (2005). *Upravlinnia bankivskymy investytsihamy [The bank investments management]*. KNEU.

11. Shevtsova, O.Y., & Potii, A.D. (2014). Kredytna systema Ukrainy: rozvytok instytutsiinoi struktury [Credit system of Ukraine: development of institutional structure]. *Visnyk Ukrainskoi akad-emii bankivskoi spravy – Bulletin of the Ukrainian Academy of Banking*, (2(37)), 3-6.

12. Calderon, C., Liu, L. (2003). The Direction of Causality between Financial Development and Economic Growth. *Journal of Development Economics*, 72, 321–334.

13. Stein, J.C. (2012). Monetary Policy as Financial Stability Regulation. *The Quarterly Journal of Economics*, 127(1), 57–95.

Отримано 27.11.2022

UDC 337:77

Viktoriiia Vovk

Doctor of Economics, Professor, Professor of Department of Finance, Banking and Insurance
State Biotechnological University (Kharkiv, Ukraine)

E-mail: victoriavovk@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-5680-2967>

Iryna Sadchykova

PhD in Economics, Associate Professor of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: aspirant_chstu@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-5144-1306>.

ResearcherID: [F-4936-2014](https://orcid.org/0000-0001-5144-1306)

Victor Sadchykov

PhD in Economics, chief specialist of the service sector for individuals JSC PUMB
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: victor.sadchikov@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-9450-8942>

ResearcherID: [F-4249-2014](https://orcid.org/0000-0002-9450-8942)

FORMATION OF A CREDIT MECHANISM IN THE TRANSFORMATION PROCESSES CONDITIONS: SYSTEM ASPECTS

Within the article, theoretical aspects of the credit mechanism formation in the conditions of transformational changes according to the system approach are substantiated. The purpose of the article is to deepen conceptual foundations of the formation and development of the credit mechanism in the context of crisis phenomena and transformational processes in economy. It has been noted that the maximum effect from the management of financial resources can be obtained from their effective interaction in the field of the credit regulation mechanism. Only within the framework of such integration can the contradiction between the need for additional resources and their scarcity be resolved, so as not to disrupt continuity of the reproduction process. It has been substantiated that the presence of a common goal, paying attention to the complexity and systematicity of financial management create prerequisites for applying a systemic approach in the study of the credit mechanism. It has been noted that in the process of the credit mechanism functioning with the condition of strengthening the processes of financial support, the resources of the state and local budgets, banking institutions, the parabanking sector, investors, as well as financial resources of the population for investing in socio-economic development programs at the macro and meso levels should be consolidated. Creation of the conditions for effective functioning of the credit mechanism, the development of the credit market and credit infrastructure requires the use of a complex system approach to overcome the problems of the shortage of funding sources. The main tasks, principles, elemental composition and characteristics of the credit mechanism has been defined. The following factors influencing the mechanism functioning has been singled out, such as: state of the development of the state administration system and the political situation; unity of the monetary and credit system of the state; stability and interaction of the distribution and redistribution processes of financial and credit resources at all levels of state administration; state of the development of credit infrastructure facilities; state economic policy in the field of financial and credit regulation. The methodology for determining the effectiveness of the credit mechanism in the conditions of transformational processes has been proposed.

Keywords: bank lending; credit mechanism; credit infrastructure; credit market; transformational changes